

Малиновський Борис Миколайович

Радник дирекції Інституту кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України. Заслужений діяч науки і техніки України, двічі лауреат Держаної премії України, член-кореспондент НАН України, Президент Фонду історії та розвитку комп'ютерної науки та техніки, голова ради Будинку вчених НАН України.

Народився 24 серпня 1921 р. у селищі Лух Івановської області. У 1939 р. після закінчення середньої школи був призваний до армії. У роки Великої Вітчизняної війни брав участь у боях на Північному, Ленінградському, Західному, Калінінському, Північно-Західному, Степному, Центральному, 1-му Білоруському й 3-му Прибалтійському фронтах, двічі поранений. Спочатку сержант, пізніше старший лейтенант, командир артилерійської батареї. Звання офіцера Б.М. Малиновському були присвоєні на фронті без проходження військової школи.

У 1950 р. закінчив Івановський енергетичний інститут і вступив в аспірантуру Інституту електротехніки Академії наук УРСР (м. Київ). У 1953 р. захистив кандидатську дисертацію, а 1964 р. — докторську.

З 1954 р. Б.М. Малиновський — науковий співробітник лабораторії обчислювальної техніки Інституту електротехніки АН УРСР, потім — заступник директора з наукової роботи й керівник відділу спеціалізованих цифрових машин в Обчислювальному центрі АН УРСР (1957–1962), а протягом 1962–1981 рр. — керівник відділення кібернетичної техніки й завідувач відділу керуючих машин в Інституті кібернетики ім. В.М. Глушкова АН УРСР. У 1969 р. Борис Миколайович Малиновський був обраний членом кореспондентом Академії наук УРСР за спеціальністю "обчислювальна техніка". З 1981 р. він — радник дирекції. Уся діяльність в академії — а це більше 60 років — пов'язана з обчислювальною технікою, починаючи з перших років її розвитку в Україні.

Основні роботи Б.М. Малиновського присвячені обґрунтуванню теорії проектування, практичному створенню і застосуванню цифрових обчислювальних і керуючих машин. А найвагоміша його робота — створення й застосування керуючої машини широкого призначення "Днепр". Її розробка сприяла становленню в Україні вітчизняного комп'ютеробудування і наукової школи в галузі цифрової керуючої (кібернетичної) техніки.

У подальші роки Борис Миколайович був ініціатором і керівником робіт зі створення низки піонерських цифрових керуючих систем на базі комп'ютерів "Днепр" у промисловості, енергетиці, унікальному фізичному експерименті, в системах спеціального призначення тощо. Київським НВО "Електронмаш" були випущені й успішно використовувалися понад 500 машин. Для поширення отриманого досвіду застосування машини Б.М. Малиновський ініціював створення журналу "Керуючі системи й машини", який виходить досі.

Обіймаючи посаду голови Ради з автоматизації наукових досліджень при Президії Академії наук УРСР (1969–1979), Борис Миколайович активно сприяв розвитку робіт у цьому напрямі. До середини 1970-х років в Академії наук УРСР завдяки активній участі багатьох інститутів було створено близько 100 цифрових систем автоматизації лабораторного експерименту, зокрема з використанням комп'ютерів "М-180", "Днепр" та ін., розроблених в Інституті кібернетики АН УРСР.

У 1973–1986 рр. учений брав участь у розробці перших в СРСР мікрокомп'ютерів широкого призначення ("Електроніка С5" — спільно з Ленінградським КТБ "Світлана" МЕР, "Нейрон" — спільно з Київським НВО ім. С.П. Корольова), а також у розробці сигнальних процесорів для наземних і бортових цифрових систем зв'язку нового покоління. У ці роки відповідно до угоди Мінпромзв'язку СРСР з Інститутом кібернетики АН УРСР Борис Миколайович Малиновський здійснив велику роботу з науково-методичного керівництва масовою комп'ютеризацією галузі промисловості засобів зв'язку СРСР на базі засобів мікропроцесорної техніки.

У 1998 р. він організував Міжнародний симпозіум "Комп'ютери в Європі. Минуле, сьогодення й майбутнє" за участю відомих європейських учених, зокрема патріарха обчислювальної техніки Моріса Уїлкса (Великобританія).

Б.М. Малиновський — автор і співавтор більше 200 наукових праць і винаходів у галузі комп'ютерної науки та техніки. Серед них — монографії "Цифровые управляющие машины и автоматизация производства" (1963), "Управляющая машина широкого назначения "Днепр" (1964), "Основы проектирования управляющих машин промышленного назначения" (1969), "Введение в кибернетическую технику. Параллельные структуры и методы" (1989), "Матеріали про створення першої в континентальній Європі електронної обчислювальної машини" (2002), "Анализ и синтез мини ЭВМ" (1976), "Справочник по цифровой вычислительной технике" (1974) та ін. В останні роки написав перші в Україні й Росії монографії з історії

обчислювальної техніки "Академик С. Лебедев" (1982), "Академик В. Глушков" (1983), "История вычислительной техники в лицах" (1995), "Очерки по истории компьютерной науки и техники в Украине" (1998), "Відоме і невідоме в історії інформаційних технологій в Україні" (2001, перевидання 2004), "Нет ничего дороже" (2006), "Хранить вечно" (2007, українською, російською та англійською). Борис Миколайович також автор книжок "Путь солдата" (1974) і "Участь свою не выбирали" (1995) про участь у Великій Вітчизняній війні.

Підготував 10 докторів і понад 40 кандидатів наук.

Б.М. Малиновський — двічі лауреат Державної премії України, премій Президії Національної академії наук України ім. С.О. Лебедева та ім. В.М. Глушкова, премії ім. В.І. Вернадського, заслужений діяч науки й техніки України. Нагороджений орденами Жовтневої Революції, Трудового Червоного Прапора, Вітчизняної війни I і II ст., Червоної Зірки, Богдана Хмельницького, медалями "За бойові заслуги", "За оборону Москви", "За перемогу над Німеччиною", відзначений Почесною грамотою Верховної Ради УРСР і Почесною грамотою Верховної Ради України.

Керуюча машина широкого призначення "Дніпро", що зберігається в Політехнічному музеї (Москва), визнана пам'яткою вітчизняної науки та техніки та отримала відповідний сертифікат.

Сьогодні Б.М. Малиновський — радник дирекції Інституту кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України, голова ради Будинку вчених НАН України, президент Фонду історії та розвитку комп'ютерної науки й техніки, член колегії Комітету зі справ ветеранів при Кабінеті Міністрів України.

Малиновський Борис Миколайович

Винаходи та інновації.

Винахідники України.

Видавничий центр "Логос Україна".

-2010. Том 1. Книга 1. Стор. 150